

BÁO CÁO**Tình hình trẻ em, tổng hợp ý kiến, nguyện vọng
của trẻ em năm 2018**

Thực hiện nhiệm vụ tổ chức đại diện tiếng nói, nguyện vọng trẻ em quy định tại điều 77, Luật Trẻ em năm 2016, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh báo cáo tình hình trẻ em và tổng hợp ý kiến, nguyện vọng của trẻ em năm 2018, cụ thể như sau:

I. TÌNH HÌNH TRẺ EM

Nhìn chung, trẻ em Việt Nam luôn được Đảng, Nhà nước và toàn xã hội, quan tâm, dành mọi điều kiện tốt nhất để học tập, rèn luyện, phát triển toàn diện, vui chơi giải trí an toàn, lành mạnh. Cùng với sự chăm lo của các cấp, các ngành, các em tích cực thi đua làm theo 5 điều Bác Hồ dạy, không ngừng vượt khó vươn lên, đạt nhiều thành tích trong học tập và rèn luyện, tích cực trau dồi, rèn luyện các kỹ năng thực hành xã hội cần thiết. Các hoạt động “*Tôn sư trọng đạo*”, “*Uống nước nhớ nguồn*”, sẻ chia nhân ái, giúp đỡ bạn bè... được trẻ em cả nước tích cực hưởng ứng. Nhiều tấm gương trẻ em có sức lan tỏa được xã hội ghi nhận và biểu dương như: đạt được giải cao trong các kỳ thi trong nước và quốc tế, có các hành động dũng cảm cứu người...

Trẻ em rất phấn khởi trước việc các cấp, các ngành quan tâm, tạo điều kiện được nói lên tiếng nói, nguyện vọng của mình về các vấn đề liên quan đến trẻ em (thông qua các hoạt động của mô hình “*Hội đồng trẻ em*”; các cuộc gặp gỡ với Chủ tịch Nước trong Liên hoan Chỉ huy Đội giỏi toàn quốc năm 2018, Hội nghị trực tuyến toàn quốc về công tác bảo vệ trẻ em do Thủ tướng Chính phủ trực tiếp chủ trì với các bộ, ngành trung ương và địa phương; tiếp xúc giữa lãnh đạo cấp ủy, chính quyền, đại biểu Quốc hội với trẻ em; Diễn đàn Trẻ em gái năm 2018, các hội nghị, tọa đàm lấy ý kiến trẻ em...). Bên cạnh đó, có 1 số vấn đề đáng quan tâm trong trẻ em cụ thể: Một số phần tử lợi dụng trẻ em tham gia vào Hội Thánh đức chúa trời; trẻ em bày tỏ băn khoăn, lo lắng đối với những tiêu cực thi cử xảy ra trong thời gian gần đây và mong muốn các cấp, các ngành sớm làm rõ trách nhiệm để các em yên tâm khi học tập, thi cử. Liên quan đến chương trình “*Tiếng Việt công nghệ*”, một số phần tử xấu đã cấu kết với linh mục thiên chúa giáo xuyên tạc, kích động và cấm phụ huynh không cho con đến trường. Bên cạnh đó, trẻ em cũng bày tỏ sự tiếc thương khi nguyên Tổng Bí thư Đỗ Mười và Chủ tịch Nước Trần Đại Quang từ trần; rất xúc động khi trong

những ngày làm việc cuối đời mặc dù rất mệt nhưng Chủ tịch Nước rất quan tâm, viết thư cho thiếu niên, nhi đồng chúc mừng Tết Trung thu năm 2018.

Tình trạng trẻ em có hoàn cảnh khó khăn không được đi học; tình trạng bạo lực học đường, bạo hành, xâm hại trẻ em, đuối nước, tai nạn thương tích trẻ em vẫn diễn biến phức tạp ... Trong 9 tháng đầu năm 2018, Trung ương Đoàn đã nhận được 132 báo cáo của các tỉnh thành đoàn phản ánh về các vụ việc liên quan đến trẻ em, trong đó có 83 vụ đuối nước, 22 vụ xâm hại, 07 vụ bạo hành, 18 vụ tai nạn thương tích trẻ em.

II. TỔNG HỢP Ý KIẾN, NGUYỆN VỌNG CỦA TRẺ EM

Qua tổng hợp các báo cáo tình hình trẻ em, ý kiến, nguyện vọng trẻ em của các tỉnh, thành đoàn gửi về (01 báo cáo/quý), tổng hợp ý kiến trẻ em tại các diễn đàn do Trung ương Đoàn và các đơn vị phối hợp tổ chức và qua kênh thông tin nắm bắt trong quá trình cán bộ cơ quan Trung ương Đoàn thực tế tại cơ sở, Trung ương Đoàn tổng hợp một số nội dung trong ý kiến, nguyện vọng của trẻ em, cụ thể như sau:

1. Vấn đề học tập của trẻ em

1.1. *Về chương trình học tập*, mong muốn chương trình học trong nhà trường cần phù hợp và giảm tải áp lực hơn, chú trọng nhiều hơn việc dạy các môn học giáo dục đạo đức, kỹ năng sống, ngoại ngữ, các hoạt động thực hành, ngoại khóa, trải nghiệm, phát triển năng khiếu, trí tuệ sáng tạo... phù hợp với nhu cầu và tâm lý lứa tuổi học sinh; quan tâm đến giáo dục hòa nhập, tăng cường học song ngữ tại các trường dân tộc nội trú, tăng nội dung giáo dục hướng nghiệp, kiến thức về sức khỏe sinh sản cho trẻ em; có chính sách khuyến khích tinh thần đam mê sáng tạo, nghiên cứu khoa học, tạo điều kiện cho các đề tài sáng tạo khoa học trong học sinh ứng dụng trong thực tế.

1.2. *Về cơ sở vật chất*, đề nghị quan tâm việc trang bị cơ sở vật chất như thư viện, các đồ dùng thí nghiệm, trang thiết bị học tập, phòng học, trường lớp, nhà vệ sinh... nhất là ở các khu vực vùng núi, vùng khó khăn, thành lập các phòng tư vấn tâm lý, hướng nghiệp trong trường học.

1.3. *Về môi trường học tập*, đề nghị các cơ quan có giải pháp xử lý tình trạng bày bán các đồ chơi nguy hiểm, có yếu tố bạo lực tại các cổng trường học; các quán trò chơi trực tuyến đặt quá gần các trường học; tình trạng bạo lực học đường; mất vệ sinh an toàn thực phẩm; dạy thêm, học thêm; vấn đề công bằng, thực chất trong học tập và thi cử....

1.4. *Về hỗ trợ trẻ em có hoàn cảnh khó khăn*: đề nghị tiếp tục quan tâm đến hỗ trợ, giúp đỡ trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, khó khăn, nhất là ở miền núi, biên giới, hải đảo, vùng bị ảnh hưởng nặng nề do thiên tai, biến đổi khí hậu.

1.5. *Về hoạt động Đội*: đề nghị ngành giáo dục và đào tạo quan tâm, đầu tư cơ sở vật chất, thời gian cho hoạt động của tổ chức Đội trong trường học;

đảm bảo thời lượng tiết sinh hoạt Đội; tăng cường bồi dưỡng, giáo dục kỹ năng thực hành xã hội.

1.6. Các vấn đề khác: Đề nghị giải quyết tình trạng lạm thu trong trường học hiện nay; có chính sách miễn, giảm các khoản thu dịch vụ khác ngoài học phí cho các đối tượng trẻ em thuộc diện chính sách, khó khăn về mặt kinh tế.

Ngoài ra, khi thảo luận về dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi, trẻ em có một số kiến nghị, đề xuất vào một số điều khoản cụ thể. Trung ương Đoàn tổng hợp ý kiến trẻ em, gửi Ban soạn thảo và các đại biểu Quốc hội để nghiên cứu (có báo cáo tổng hợp gửi kèm).

2. Vấn đề bảo vệ trẻ em

2.1. Về phòng chống tai nạn, thương tích, đuối nước, xâm hại trẻ em: đề nghị tổ chức nhiều lớp tập huấn, các tiết học, các buổi tọa đàm... để trang bị cho trẻ em các kỹ năng cần thiết về phòng chống đuối nước, tai nạn, thương tích, xâm hại, kỹ năng tự bảo vệ, kỹ năng thoát hiểm trong các tình huống khẩn. Ngoài ra, trẻ em mong muốn có thêm bể bơi, sân chơi, mở nhiều lớp dạy bơi miễn phí; quan tâm đến việc cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, tâm lý trẻ em tại các địa phương; xử lý nghiêm các vụ việc bạo hành, xâm hại trẻ em; hạn chế tình trạng tai nạn giao thông đối với trẻ em và hiện tượng học sinh vi phạm pháp luật về an toàn giao thông.

2.2. Về an toàn trên môi trường mạng: đề nghị các cơ quan chức năng có giải pháp nhằm ngăn chặn những clip, video, nội dung không phù hợp với trẻ em, kích động bạo lực, các trào lưu không lành mạnh; tăng cường bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng, tránh trường hợp các thông tin cá nhân của các em bị lợi dụng, gây ra mất an toàn cho trẻ em.

2.3. Về vấn đề tảo hôn: Hiện nay, tình trạng tảo hôn vẫn xảy ra tại các tỉnh miền núi. Vì vậy, mong muốn các cơ quan chức năng có giải pháp tuyên truyền chính sách, pháp luật của nhà nước về hôn nhân và các hệ lụy của nạn tảo hôn; hỗ trợ các em tảo hôn tiếp cận các thủ tục hành chính và các dịch vụ chăm sóc sức khỏe; trang bị các kiến thức về phòng chống bạo lực gia đình, kỹ năng làm cha mẹ, công ăn việc làm; ngăn ngừa tình trạng trẻ em bỏ học giữa chừng để kết hôn và hỗ trợ các em tảo hôn được quay trở lại trường học; xử lý nghiêm các trường hợp cưỡng ép, tiếp tay cho việc tảo hôn.

2.4. Vấn đề khác: Đề nghị giải quyết triệt để tình trạng người lớn mang theo những trẻ em sơ sinh hoặc 2-3 tuổi lang thang, đi ăn xin đặc biệt tại các địa phương phát triển về văn hóa, du lịch...

3. Vấn đề vui chơi, giải trí cho trẻ em

3.1. Về các điểm sinh hoạt, vui chơi: Hiện nay, nhiều địa phương đang thiếu sân chơi an toàn, lành mạnh. Đề nghị các cơ quan chức năng cần quan tâm đầu tư xây dựng thêm các điểm sinh hoạt, vui chơi dành riêng cho trẻ em tại trên địa bàn dân cư, đặc biệt ở những vùng khó khăn; đồng thời, không

thực hiện việc sáp nhập các Cung, nhà thiếu nhi với các thiết chế văn hóa không có chức năng tương đồng để đảm bảo an toàn cho trẻ em khi sinh hoạt, vui chơi; quan tâm, đầu tư xây dựng hệ thống các Cung, nhà thiếu nhi ở cấp huyện, để các em có điều kiện được tham gia các hoạt động giáo dục, rèn luyện kỹ năng, phát triển năng khiếu cá nhân; có chính sách hỗ trợ, miễn giảm học phí các khóa học kỹ năng cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, khó khăn tại các cung, nhà thiếu nhi, trung tâm văn hóa...

3.2. Về các thiết chế văn hóa khác: Nhiều ý kiến đề nghị cần tập trung đầu tư, nâng cấp cơ sở vật chất, trang thiết bị cho hệ thống thư viện các cấp, phù hợp hơn với lứa tuổi trẻ em; tăng thêm thời gian mở cửa vào các buổi tối trong tuần và tất cả các ngày cuối tuần để phục vụ trẻ em. Đồng thời, tổ chức nhiều chương trình, hoạt động để trẻ em có điều kiện được tham quan miễn phí các di tích lịch sử, danh thắng của đất nước để trẻ em có điều kiện được hiểu biết hơn về lịch sử dân tộc, quê hương, đất nước.

4. Về các hoạt động phát huy quyền tham gia của trẻ em

Đề nghị cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền về Luật trẻ em tới các đối tượng trẻ em, tới các cấp, các ngành và phụ huynh, từ đó nâng cao nhận thức, trách nhiệm của gia đình, nhà trường và xã hội trong việc lắng nghe, tiếp nhận và giải quyết ý kiến, nguyện vọng chính đáng của trẻ em.

Hiện nay, đã và đang có nhiều mô hình hay, cách làm hiệu quả trong phát huy quyền tham gia của trẻ em vào các vấn đề về trẻ em như mô hình “Hội đồng trẻ em” đang triển khai thí điểm tại 5 tỉnh, thành phố (Hà Nội, tp Hồ Chí Minh, Yên Bái, Quảng Ninh, Bình Định). Các em đã có điều kiện để bày tỏ tiếng nói, nguyện vọng, quyền tham gia của mình vào các vấn đề liên quan đến các em. Nhiều ý kiến bày tỏ sự quan tâm và đề nghị các cấp, các ngành quan tâm, nhân rộng những mô hình này trong phạm vi toàn quốc để các em có được cơ hội được nói lên tâm tư, nguyện vọng của mình về những vấn đề liên quan đến trẻ em; đồng thời chỉ đạo các cơ quan chức năng giải quyết triệt để những ý kiến, nguyện vọng của trẻ em, nhằm tạo môi trường để các em được học tập và rèn luyện tốt hơn.

Trên đây là báo cáo tình hình trẻ em, tổng hợp ý kiến, nguyện vọng của trẻ em năm 2018, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổng hợp, báo cáo.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- UB VH,GD,TTN của QH (để báo cáo);
- Đ/c Vũ Đức Đàm, UV TW Đảng, Phó Thủ tướng CP,
Chủ tịch UBQG về TE (để báo cáo);
- Các bộ, cơ quan ngang bộ liên quan;
- BBT TW Đoàn (để báo cáo);
- Ban CTTN;
- Lưu VP.

TM. BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG ĐOÀN
BÍ THƯ

Nguyễn Ngọc Lương
Chủ tịch Hội đồng Đội Trung ương

TỔNG HỢP**Ý kiến trẻ em vào dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi**

Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổng hợp ý kiến thảo luận của trẻ em về dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi theo các nhóm vấn đề như sau:

1. Về tiếp cận giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật và các nhóm trẻ có hoàn cảnh khó khăn khác

Hiện nay, việc hòa nhập của trẻ khuyết tật và các nhóm trẻ em có hoàn cảnh khó khăn khác trong môi trường giáo dục còn nhiều hạn chế. Nguyên nhân chính bắt nguồn từ tâm lý phân biệt, kỳ thị đối với người khuyết tật và có hoàn cảnh khó khăn, hạn chế về điều kiện kinh tế, xã hội, thiếu các trường chuyên biệt, nội dung giáo dục chưa chú trọng đến yếu tố hòa nhập trong các trường học, rào cản về ngôn ngữ... Các ý kiến đề nghị Ban soạn thảo dự án Luật Giáo dục sửa đổi một số nội dung sau:

- Đề xuất miễn hoàn toàn học phí và các chi phí ngoài học phí cho các đối tượng học sinh khuyết tật, rộng hơn là các bạn dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa ở tất cả các bậc học.

- Cần quan tâm đến vấn đề giáo dục hòa nhập ở tất cả các cấp học. Hiện nay, dự thảo Luật mới đề cập đến các trường chuyên biệt dành cho trẻ em khuyết tật mà chưa nhấn mạnh đến việc giáo dục hòa nhập, vô hình làm giảm sự tiếp cận giáo dục của rất nhiều trẻ khuyết tật. Đề nghị quan tâm đến việc giáo dục hòa nhập được áp dụng ở tất cả các trường học, cấp học để các bạn học sinh khuyết tật có cơ hội phát triển bình đẳng như các bạn khác. Nghiên cứu yếu tố hòa nhập trong việc thiết kế, xây dựng các nội dung, chương trình giáo dục.

- Cần nhân rộng việc học song ngữ trong các trường dân tộc nội trú để các em có điều kiện hòa nhập và phát triển so với các bạn vùng đồng bằng, đô thị.

- Có giải pháp nhằm phòng ngừa các nguy cơ (xâm hại, nghiện hút...) đối với trẻ em là học sinh trong các trường dân tộc nội trú.

2. Về vấn đề tham gia của trẻ em trong trường học

Theo phản ánh của các em, hiện nay vấn đề tham gia của trẻ em trong trường học còn hạn chế như: không được xin ý kiến liên quan đến xây dựng nội quy, quy chế của nhà trường, lớp học; vẫn còn tâm lý tự ti, chưa mạnh dạn, kỹ năng bày tỏ ý kiến của trẻ em hạn chế; tâm lý áp đặt của thầy cô, người lớn; chưa có nhiều diễn đàn để lắng nghe tiếng nói trẻ em... Nhiều ý kiến trẻ em đề xuất một số giải pháp:

- Cần cung cấp, trang bị kiến thức về Luật Trẻ em, các quyền tham gia của trẻ em vào các vấn đề liên quan đến trẻ em, chú trọng vào việc hình thành sự tự tin, kỹ năng nói, trình bày quan điểm, ý kiến, tâm tư, nguyện vọng của trẻ em.

- Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của nhà trường và giáo viên trong việc lắng nghe, giải quyết ý kiến, nguyện vọng trẻ em, coi trẻ em là đối tượng cần lấy ý kiến trong quá trình xây dựng các nội quy, quy chế, quy định trong môi trường giáo dục.

- Cần có cơ chế tiếp nhận, phản hồi, giải đáp các thông tin, thắc mắc, phản ánh của trẻ em. Quan tâm đến việc bảo vệ danh dự và giữ gìn sự an toàn của trẻ em.

- Tổ chức các diễn đàn đối thoại và lắng nghe ý kiến phản ánh, tâm tư nguyện vọng của trẻ em. Tập trung giải quyết các kiến nghị, nguyện vọng chính đáng của trẻ em.

3. Vấn đề hướng nghiệp và dạy nghề cho trẻ em

Theo ý kiến của các em, hiện nay việc định hướng nghề nghiệp và dạy nghề cho trẻ em còn mang tính hình thức, chưa thực tế, còn nặng về lý thuyết. Các môn học chưa phong phú, không phù hợp với sở thích, không tạo được sự hứng thú của các em. Một số ý kiến đề xuất như sau:

- Đề nghị đưa nội dung hướng nghiệp cho trẻ em sớm hơn, phân bố đều trong kỳ học có thể bắt đầu từ đầu cấp 2 đến hết lớp 9 thay vì chỉ bố trí một vài buổi học, tập trung vào khối lớp 8, 9 như hiện nay.

- Tăng cường phổ biến tới các bậc phụ huynh nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc học nghề và định hướng nghề nghiệp cho trẻ em.

- Việc hướng nghiệp cho trẻ em nên hướng tới sự chuyên biệt phù hợp với sở thích, năng lực đối với từng nhóm đối tượng trẻ em thay vì diện rộng như hiện nay.

- Thành lập các phòng tư vấn hướng nghiệp trong nhà trường. Trong trường hợp chưa đáp ứng được, cần tập trung tập huấn cho đội ngũ giáo viên chủ nhiệm về nội dung hướng nghiệp bởi chính các thầy cô là người nắm được nhất các sở trường, năng lực của từng em.

- Tổ chức các hoạt động tư vấn, hướng nghiệp, chú ý lựa chọn các môn học, ngành học bắt kịp xu thế phát triển của thời đại.

4. Về vấn đề tài chính

Hiện nay, có nhiều khoản thu trong trường học còn chưa phù hợp, tuy mang tính tự nguyện song thực tế là bắt buộc, lại thu dồn dập đầu năm khiến nhiều gia đình gặp khó khăn. Mặt khác, các đối tượng được miễn giảm học phí còn hạn chế, thủ tục còn phức tạp. Việc sử dụng các khoản thu trong trường học chưa được công khai, chưa thấy rõ hiệu quả sử dụng. Đối với dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi, đa số ý kiến bày tỏ sự phấn khởi trước quy định tại khoản 1 điều 95 “*Trẻ em mầm non năm tuổi, học sinh tiểu học, trung học cơ sở công lập không phải nộp học phí*”, đồng thời có một số nội dung góp ý trực tiếp vào dự thảo Luật, cụ thể như sau:

- Bổ sung cụm từ “*giáo dục hòa nhập*” trong cụm từ “*Nhà nước ưu tiên đầu tư và thu hút các nguồn lực khác cho giáo dục; Nhà nước ưu tiên đầu tư cho phổ cập giáo dục, giáo dục hòa nhập, phát triển giáo dục ở khu vực miền núi, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.*” quy định tại điều 15.

- Tại khoản 2, điều 81, đề nghị bỏ cụm từ “*có hoàn cảnh khó khăn*” sau cụm từ “*người tàn tật, khuyết tật có khó khăn về kinh tế*”, đề xuất có chính sách trợ cấp đối với tất cả người tàn tật, khuyết tật, không nhất thiết phải có điều kiện khó khăn về kinh tế.

- Đề nghị đưa nội dung về quy định các khoản thu dịch vụ khác ngoài học phí (nếu có) tại khoản 3 điều 95 thành một điều riêng, quy định cụ thể nhằm tránh tình trạng lạm thu cũng như không làm phát sinh thêm các khoản thu mới, đồng thời nghiên cứu việc miễn, giảm các khoản thu dịch vụ khác ngoài học phí cho các đối tượng chính sách, khó khăn về kinh tế.

5. Về vấn đề bạo lực học đường

Hiện nay, vấn đề bạo lực học đường đang có xu hướng tăng trong môi trường giáo dục khiến nhiều em hết sức lo lắng. Tuy nhiên, trong dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi hiện nay chưa có các điều khoản đề cập trực tiếp nội dung này. Theo ý kiến các em, cần tập trung vào các giải pháp sau:

- Cần thiết phải điều khoản quy định cụ thể hoặc lồng ghép trong các điều khoản nội dung nghiêm cấm dưới mọi hình thức các hành vi bạo lực, xâm phạm thân thể, thể chất của trẻ em.

- Nhà trường cần tăng cường công tác giáo dục thầy cô, có các cơ chế cho học sinh thành lập các hội đồng học sinh để học sinh có đủ tự tin nói lên các vấn đề của mình.

- Nâng cao hiệu quả hoạt động của các phòng tư vấn tâm lý trong trường học. Tập huấn, trang bị kiến thức, chuyên môn về tâm lý cho giáo viên. Cung cấp thông tin về hoạt động của các phòng tâm lý học đường cho học sinh được biết. Tăng cường giáo dục cho cộng đồng về quyền trẻ em, kỹ năng lắng nghe trẻ trong mọi trường hợp.

- Có cơ chế tố cáo, xử lý khiếu nại cho trẻ em thông qua các tổ chức hiệp hội (Tòa án thân thiện...) cho trẻ em, tổ chức các chiến dịch truyền thông về bảo vệ trẻ em, về phòng chống bạo lực học đường.

- Tăng cường giáo dục kỹ năng bảo vệ an toàn qua mạng, kỹ năng thương lượng, giải quyết tình huống mâu thuẫn cho trẻ em. Tập huấn cho giáo viên các hình thức kỷ luật tích cực, tránh bạo lực cho trẻ.

- Nghiên cứu lồng ghép một số nội dung của Luật Trẻ em trong dự thảo Luật Giáo dục sửa đổi đảm bảo tính thống nhất, chặt chẽ trong công tác bảo vệ trẻ em...
